Autor Guste Santini
Nedjelja, 15 Svibanj 2011 09:22

Proizvođačke cijene u industriji porasle su za 8,1% u odnosu na isti mjesec prošle godine. Veći je rast cijena ostvaren na inozemnom u odnosu na domaćem tržištu: 9,5% odnosno 7,5% respektivno. Pri tome valja reći da je kretanje cijena pod snažnim utjecajem intervencionističkog načina formiranja tečaja. Da je kojim slučajem slobodno formiranje tečaja inozemne cijne bi bile još veće, što bi, po prirodi stvari, dodatno dinamiziralo domaće cijene. I tako iz kruga u krug. Opasna je zvijekrka ta realna inflacija.
Porast cijena sirovina, energenata i hrane iznova zabrinjava ekonomske analitičare. Tek što su se stekli minimalni uvjeti da se najavi od strane MMF-a, WB-a i WTO-a da je globalno gospodarstvo riješilo krizu, kretanje cijena tu najavu dovodi u pitanje (relativizira minimalne uvjete), što znači da bi se mogla vratiti - recesija. Analitičari znaju da rast globalnog BDP-a imamo zahvaliti prvenstveno Kini, Indiji i Brazilu; najrazvijenije zemlje, izuzev Njemačke, manje više stagniraju. I nije ekonomskim analitičarima samo recesija problem. Problem je mogućnost da svijetsko gospodarstvo zahvati stagflacija (stagnacija+inflacija) što bi otvorilo mnoga pitanja i, stoga, imalo značajnih negativnih posljedica po odnose u svijetskom gospodarstvu. U tom slučaju Europska unija bi se mogla naći pred novim teškim izazovima, dok bi eurozona ubrzala svoju konsolidaciju smanjujući broj članica o čemu sam više puta pisao.
Male, nerazvijene, zadužene zemlje kao što je to Hrvatska izravno ovise o kretanjima globalnog gospodarstva, te o mišljenju vjerovnika do te mjere da je upitno koliko izvršna vlast ima manevarskog prostora. Činjenica da, slučaj Hrvatske, nemamo koncepciju i strategiju razvoja nemamo ni „svoj scenarij“ kako upravljati zemljom u uvjetima krize. Moram reći, temeljem vlastitog iskustva, da mi nije poznata ni jedna bolja tvrtka u Hrvatskoj koja nema scenarij upravljanja tvrtkom u uvjetima krize, općenito, i predvidive rizika, posebno. Na žalost, opet iz vlastitog iskustva, neke su tvrtke već sačinile i „scenarije“ u uvjetima mogućih turbulentnih kretanja u Hrvatskoj. Tako rade neki vlasnici. Oni drugi se bore za opstanak pa je upravljanje u uvjetima krize dnevni im posao sa prilično neizvjesnim rezultatom. Dovoljno je podsjetiti da su izvoznici „odustali“ od devalvacije svijesni da bi ona mogla biti iskra koja bi izazvala požar. Njihova je poruka, međutim, prošla prilično nezapaženo, iako je dramatična, kao što je to u „dobroj“/očekivanoj maniri hrvatske javnosti i sredstava priopćavanja. Do te mjere smo „izluđeni“ informacijama da ne razlikujemo bitno od nebitnog. Naprosto sredstva informiranja određuju što je to bitno. Država brigu brine kako namaknuti dodatne prihode kako bi smanjila proračunski deficit ignorirajući činjenicu da je porezni kapacitet davno iskorišten. Tragično.
Ovoj priči zvanoj inflacija valja dodati i priču o nelikvidnosti. Naime, to je bit svari, nelikvidnost nije ništa drugo doli pojavni oblik realne inflacije. Prema tome, uslijed tvrdog monetarnog ograničenja imamo nelikvidnost kao odgovor na tu i takvu monetanu politiku – odvojenu od realnog sektora, s jedne strane, i, s druge strane, dolazi nam „u posjet“ globalna inflacija, kada, s treće strane, imamo neizdrživo visoku stopu nezaposlenosti. Mi se, međutim, „svađamo“ da li će biti stopa rasta BDP-a više ili manje od 1,5% u uvjetima kada nas godišnje servisiranje, plaćanje kamata, po inozemnom dugu stoji 6% BDP-a. Ovaj iznos je veći za iznos kamata na deviznu štednju građana, odnosno iznos dividendi inozemnim investitorima. Izvršna vlast sve više liči na vatrogasnu brigadu što pokazuje nedavno saopćenje po kojem se je država „sporazumjela“ s MOL-om da se isplati dio dobiti u obliku dividende. Nadalje, sporazum će rezultirati odljevom/smanjenjem deviznih rezervi ili povećanjem inozemnog duga.
Što će se promjeniti ako se eventualno, nakon izbora, promjeni vlast. Baš ništa. Ne ostavlja ova vlast slijedećoj vrući krumpir. Ova vlast slijedećoj vlasti ostavlja usijano željezo koje se ustrajno usijava od 1993. godine. Obećanja koja dnevno slušamo samo su dio poznate priče

koja se ponavljaju od izbora do izbora što svjedoči iskustvo da nova vlast ne dolazi izborom već nepovjerenjem prema prethodnoj vlasti. Imajući u vidu navedeno, nadam se, da će nakon nekoliko „potemkinovih sela“ koji neki nazivaju „carevo novo ruho“ nastupiti otrežnjenje što znači da će se postaviti dijagnoza stanja hrvatskog društva/gospodarstva, te temeljem iste odrediti koncepcija i strategija razvoja koju će provoditi svaka naredna vlast putem taktika i operativnih politika. Razum sugerira da bi Velika koalicija, SDP + HDZ, bila dobitna kombinacija.